

סוף זמן קר"ש

עש"ק דאה

8:56

עש"ק שופטים 8:59

מאן דלא קרי קר"ש בעונתיה
בנדוי הוא כל ההוא יומא
(זוה"ק בלק קפ"ד)

י"ף ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הנה"ק שליט"א

ב"ה

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרישת דאה

מס' מכות י"ג, עד טו.

פרישת שופטים

מס' מכות טו, עד יז.

וע"י לימוד מס' מכות אפשר לצאת
חובת המכות וסוריים שגורו שיבאו
ח"ו וזכה להבצל מכל צרה וצוקה
מדברי רבינו שליט"א ביום מס' חמשה

כ"ד אב תשס"ט

ראה

שנה י"א גליון ל"ח (תע"ה)

מפי עליון לא תצא הרעות

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה גוי. במדרש הה"ד (איכה ג, לח) מפי עליון לא תצא הרעות והטוב. י"ל על פי מאחז"ל אילמלי שמעו ישראל כל יי"ד דברות מפי הגבורה היה בטל וזחמת הנחש. אך מפני שאמרו קרב אתה ושמע והיו שומעין מפי הסרסור שהוא משרע"ה. ואז עיי"ו ירדו מבחי" הגבורה לקבל ע"י שליח. ועיי"ו עדיין מעורב הטוב בהרע, וצריך האדם לעבוד מאוד לבטל הרע ולדבק בהטוב. חשי"ה ראה אנכי נותן לפניכם, ר"ל שמשמיע"ה הוכיח להם שע"י שהוא נותן להם התורה. מפני זה עדיין יש מציאות טוב ורע. ברכה וקללה. אבל אם היו שומעין מפי הגבורה היו בני חורין. היינו חירות משיעבוד היצר ולא היה רק טוב לבד. כי הוא הטוב הפשוט והאמתי. ויש המדרש מפי עליון לא תצא הרעות והטוב היינו אילמלי שמעו כל היי"ד דברות מפיו של שמו ית'. אז היו ניצולין מהרע. כי שם הוא רק טוב, וכד"הר אמן.

אהב ישראל

שליחי מצוה אינן ניוזקין

והיה המקום אשר יבחר ה' וכו'. נראה דנסמך למעלה על הפסוק והניח לכם מכל אייביכם מסביב וישבתם בטח דיש לתת טעם על ד"ש"ר לא היו מחוייבין לבנות בית הבחירה עד אחר יורשה ושיבה רק נראה דבאמת היה זה ענין גדול להניח הבית והרכוש ולילך למרחוק לירושלים רק הבטיח לנו המקום לא יחמוד איש ארצן כי שליחי מצוה אינם ניוזקין ואמרו אף בחוזה דכתיב ופנית בבוקר וגו' אך אמרו במקום דשכיח דיוקא לא אמרין דשליח מצוה אינם ניוזקין ולכן בעת מלחמה דשכיח דיוקא אי אפשר לבנות בית המקדש לעלות לרגל פן יבחו זרים חילו כי שכיח דיוקא אמנם כאשר תנוח מכל אויב א"כ לא שכיח דיוקא ותוכל לעלות לרגל כי אז שליחי מצוה אינם ניוזקין לכך תבנה או בית הבחירה לעבוד שם לה'.

תפארת יהונתן

מתי תבא לידי ואקיימנה

שמור ושמעת את כל הדברים האלה אשר אנכי מצוך וגו' (יב, כח). הדנה כתיב (דברים ו, נד) וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת וגו'. הדנה מי שעובד את הבורא ב"ה בבחינת עבד ועשה רצונו אינו עושה כי אם מה שנצטוו ומספיק את עצמו ואינו מתאה שיעטוה עוד מפי אדונו, כי אינו עובד מאהבה רק מיראה. אבל מי שוכח לעבוד השי" מאהבה, אז הוא נכסף ומשתוקק מתי תבא המצוה לידי ואקיימנה. ונקראת הבחינה הזאת כי נשמור לעשות, מלשון ואביו שמר את הדבר (בראשית ל, יא), דהיינו ששומר וממתין מתי אוכה לעבוד השי" באיזה עובדא, והנה לאו כל אדם זוכה להיות במדרגה זאת, והבחינה זאת היא מתנת השי" למי שמכחה. ח"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות, דהיינו שהבחינה הזאת תהיה צדקה לנו מאת השי" כי נוכח שנשמור לעשות שנחיה אהבים ונכספים לעשות המצות: והנה מי

שעובד השי" בבחינת עבד אינו זוכה לדבק את עצמו באור אין סוף ב"ה, כי אם על ידי השתלשלות העולמות ומוראו על ידי שרואה מעשי ידיו הנוראים, אבל מי שעובד על ידי אהבה כנ"ל, הוא זוכה לדבק את עצמו בהבורא ית"ש בעצמו בלי שום מסך מבדיל, וזה שמור ושמעת, כנ"ל שתהיה שומר וממתין לעבודתו בבחינת אהבה, ואז תזכה לעשות את כל הדברים האלה אשר אנכי מצוך, אנכי דייקא, פירוש אין סוף ב"ה. ועוד נפקא מינה שמי שעובד בבחינת אהבה הנ"ל יש בכחו להזפיע מצדקתו לאחרים, ח"ש למען ייטב לך ולבניך אחריו, כי מצניו שהתלמידים נקראים בניו. וייטב מלשון בהטיבו את הנרות, שיאר מתורתו לבניו אחריו.

עבודת ישראל

עומדת לעד

למען תלמד ליראה את ה' אלהיך כל הימים. התורה מורה לנו דרך הישרה בתורה ועבודה שיהיה כיתד שלא תמוט. כי מדרך האדם כשעומד בבקר. לבבו הוא כחרס הנשבר. ומשתוקק להכין עצמו אל התורה ותפלה ולבבו בווער כאש להבה בעוצם האהב' לפתוח פיו והוא שפל ברך בעצמו טרם גשתו על התורה והתפלה. אולם אחר הלימוד כשפנה אל עסקיו לאכול ולשתות ולעסוק בצרכיו נשכח מלוח לבבו והוא מתגאה ורם לבבו על אשר כבר למד ומי כמוהו מורה. נמצא כי הלימוד הי' לו לרעה ח"ו כנ"ל. אך כשהי' בהמ"ק קיים הי' היראה בשלימות כל היום כמ"ש (שם יט, ז) יראת ה' טהורה עומדת לעד. ר"ל כשהיא עומדת לעד אזי היא טהורה. ולזה נקראת ירושלים ירא שלם שהי' היראה בשלימות תמיד. ח"ש כאן למען תלמד ליראה את ה' כל הימים. שיהי' חופף עליו יראת השם אחר הלימוד כמו קודם הלימוד בל תמוט לנצח.

תפארת שלמה

שכר מצוה מצוה

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה. לכאורה תיבת היום אינו מובן. ויש לומר, שהמפרשים דקדקו על הלשון אשר תשמעו, שהיה לו לומר אם תשמעון, כמו גבי אם לא תשמעון. ונראה דידוע דברי חכמינו ז"ל (קידושין ט"ז ע"ב) דשכר מצוה בהאי' עלמא ליכא, אבל יש שכר אחד שאדם מקבל אף בזה העולם והוא דשכר מצוה מצוה (אבות ד, ב) רוצה לומר דשכר של מצוה הוא המצוה גופא ששכר דאין צריך יותר שכר, רק זה גופא שזוכה לעשות מצוה ועשה תענוג להבורא אין לך שכר יותר מזה. וזה שאמר הפסוק ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה, רוצה לומר אפילו בעדכם חיים כשתעשו מצות הבורא תקבלו ברכה בזה העולם. ומפרש מהו הברכה וזהו שאמר הפסוק את הברכה אשר תשמעון, זה גופא מה שאתם תשמעון לי ותעשו מצותי זה גופא יזכה הברכה, כי אין תענוג גדול יותר מזה כנ"ל שכר מצוה מצוה, מה שאין כן גבי קללה חס ושלום דוקא אם לא תשמעון, והצריך לכתוב אם.

קדושת לוי

אוצר הגנוז

חילוקי מנהגים - לאו דלא תתגודדו

בגמרא (יבמות ג:) למדו מהפסוק (דברים יד א) לא תתגודדו, שאין לעשות אגודות אגודות בנייני התורה. ורש"י (ד"ה לא תעשו) פירש שאיסור לא תתגודדו הוא כיון שגראה כנוהגין ב' תורות, וכן כתבו הריטב"א והרא"ש והמאירי. ובספר הפרדס (ס"ד ר"ד) כתב רש"י שהפרש מדרכי הציבור ואינו מתענה בתענית אסתרי יש בו משום לא תתגודדו ומבואר שאיסור זה הוא גם בצניעא, אך הרמב"ם (עבודה זרה פ"ב ס"ד) כתב שאזהרה זו היא שלא יהיו שני בתי דינים בעיר אחת, זה נוהג כמנהג זה וזה נוהג כמנהג אחר שדבר זה גורם למחלוקות גדולות שנאמר לא תתגודדו וכו' ומבואר שסובר שטעם האיסור הוא מפני המחלוקת.

ובשרת אהלי תם (בתוך תמת ישרים ס"י קע) דן בדבר מעשה שהיה בעיר בארטה שממוני הקהלות היושבות בעיר זו תקנו בגזירת נחיש שהארוס לא יבא בבית הארוסה ללא ולא יהיה בחדר הארוסה, וממונה קהילת פוליה לא הסכים לגזירה זו, ושאר הקהילות רצו להכריחם לקבל את הגזירה ואמרו להם שמחוייבים הם לקבלה משום לא תתגודדו. והנידון הוא אם שייך איסור לא תתגודדו גם בתקנת דבר הרשות או רק בדבר מצוה, שלדעת הראשונים שכתבו שטעם האיסור הוא כדי שלא תהיה התורה כשתי תורות, אין איסור זה שייך אלא במחלוקת בדבר הלכה שיש נוהגים כן ואומרים שכן צריך לעשות על פי התורה ויש נוהגים כן ואומרים שכן צריך לעשות על פי התורה, ונעשית התורה כשתי תורות, אבל בתקנות שבדבר הרשות שאין טוענים שכן צריך לעשות מדינא על פי התורה, אין לחשוש ללא תתגודדו. אבל לדעת הרמב"ם שהטעם הוא מפני המחלוקת, אם כן גם בדבר הרשות שייך טעם זה שלא תתגודדו, שסוף סוף באים הם לידי מחלוקת כשכל אחד נוהג כמנהגו ופסק באהלי תם כדעת הרמב"ם שהטעם הוא מפני המחלוקת ואפילו בדבר הרשות אסור. והוכיח כן מהספרי (דברים פ"א ק"א) שכתב עה"פ יחד שבטי ישראל, כשהם עושים אגודה אחת ולא כשהם עושים אגודות אגודות, וכן הוא אמר (עמוס טו ו) הבונה בשמים מעלותיו ואגודתו על ארץ יסדה. רבי שמעון בן יוחי אמר משל לאחד שהביא שתי ספינות וקשרם בהגונים ובעששתו והעמידן בלב הים ובה עליהם פלטרין כל זמן שהספינות קשורות זו בזו פלטרין קיימים פרשו ספינות אין פלטרין קיימים כן ישראל כשעושים רצונו של מקום בונה עליותיו בשמים וכשאין עושים רצונו של כביכול אגודתו על ארץ יסדה. ומבואר שעצם עשיית אגודות אגודות יש בה חסרון מחמת הפירוד, ולא כיון שעל ידי זה נעשית התורה כב' תורות.

והחכם השואל כתב אף בדעת הרמב"ם שאין איסור לא תתגודדו אלא במקום שיש אגודות אגודות מחמת מחלוקת שהיתה בפירוש ההלכה, אבל אין איסור להיעשות אגודות אגודות כשלא באו לידי כן מחמת מחלוקת אלא מטעמים אחרים, והוכיח כן כמה שאלה הרמב"ם דין זה במה עושים מחלוקת, ואם האיסור הוא בעשיית אגודות היה לרמב"ם לומר שזהו האיסור, והרי יתכן שיעשו אגודות ולא יבואו על ידי כן לידי מחלוקת. אך באהלי תם כתב שזה אינו, שדיבר הכתוב בהווה ומהיר על האגודות מפני שעל הרוב הם מביאות לידי מחלוקת, ונמצא שהאגודות אסורות בכל מקום כיון שדרכם להביא לידי מחלוקת. ועיי"ש מהאריך עוד.

סיפר רביה"ק בעל ברך משה ז"ע, שפ"א בהיותו בעיר זענטא עוד לפני ששימש כאב"ד דשם, ביחד עם דודו רבינו ז"ל, וראה בליל שב"ק שרבינו מעיין באיזה סוגיא, וחשב בדעתו כי בוודאי ידרוש רבינו למחר על סוגיא זו, והנה בעת הדרשה דרש רבינו בסוגיא אחרת לגמרי. אחרי התפילה שאלו שהלא ראה אתמול שהנו מכין א"ע בסוגיא אחרת לגמרי, ענה לו רבינו, שבאמת היה בדעתו לדרוש באותו סוגיא שלמד אתמול, אבל בעלותו לפני ארון הקודש, עלה ברעיונו חידוש אחר וזה מה שדרש.

בשנים קדמוניות נהוג היה בעת סעודה שלישית שאמרו לפני מדרש פליאה מפרשת השבוע קודם שזמרו הללוי אודה, ואחרי שזמרו שיר המעלות פתח את דברי תורתו בזה המדרש. ובעת שהותו של רבינו ז"ע פעה"ק ירושלים ת"ו בשנת תש"ו היה הגה"צ מסעמיהאלי זצ"ל אומר לפניו את המדרש. אמנם במשך הזמן נתבטח מנהג זה מכמה טעמים הידועים. והנה כן היה דרכו של אביו מרן הקדושת יו"ט ז"ע, ורבינו כשהיה עדיין ילד קטן היתה זו חזקה שלו להגיד לפני אביו המדרש בשעת אכילת הדגים. ובספר חלקינו בתורתין (אשר חיבר אחד מתלמידיו של מרן הקדושת יו"ט ז"ע) מביא (פר' ויחי) מה ששמע מדרש פליאה מפי רבינו שהגיד בהיותו ילד סמוך על שולחן אביו, בליל שב"ק ויחי, בזה"ל: מנין למזון שקדמה לעץ שנאמר וישם את אפרים לפני מנשה, ומביא שם מה שפי' על זה הקדושת יו"ט, וכל הדרוש מובא גם בקדושת יו"ט, רק בתחילתו כתוב בזה"ל שמעתי מפי מגידי אמת שיש מדרש פליאה מנין למזון שקדמה לעץ וכו' עיי"ש.

ודרשת הי"ב

דברי תורתו של רבינו היו בנויים עפ"י רוב בדרך הדרוש ואגדה המושכת את הלב, אכן דרכו היה תמיד לקשר הדרש עם הפשט, והיה מרגלא בפומיה לומר שכן היה דרכו של זקינו בעל ישמח משה ז"ע, והיה מבאר ענינים נפלאים המבוארים במדרשי חז"ל ובוזוה"ק, איך הם מרומזים בפשטי משמעות הכתובים וסדרי המאורעות המבוארים בפרשה, וביחוד היה כוחו גדול לסדר מערכות שלימות בביאור מדרשי חז"ל שבהם היה בקי באופן מבהיל וידידו רב לו בכל מדרשי חז"ל המפוזרים, וכן עסק הרבה לבאר דברי רש"י ז"ל, והיה לו יד ושם להפליא בכל מפרשי רש"י ז"ל כהרא"ם והגו"א ועוד.

בתוך דבריו היה משלב עניני חסידות ויראת שמים והדרכה בעבודת ה', מתובל מספרי חסידות מתלמידי רבינו הבעש"ט ה'ק' ז"ע, והיה מרמז ענינים הללו בדברי מדרשי חז"ל והראשונים, ולעיתים רחוקות הזכיר בדבריו גם ענינים המשתייכים להדי כבשי דרחמנא וטמנא ברמ"ז להלביש הכל בדברים פשוטים המובנים ומתקבלים על לב שומעיהם.

ובכוח הגדול בעיניו זה עלה בידו להשיב רבים מעון ולהשריש בלבבות בני ישראל אמונה בה' ובתורתו ובמשיחו, ועוד מימי נעוריו נתפעלו גדולים וצדיקים מכוח הנפלא בדרוש שנתגלה אצל רבינו עוד בהיותו צעיר לימים. ואביו מרן הקדושת יו"ט ז"ע העיד עליו שכוחו בדרוש הוא כשל הרבי רבי יונתן אייבשיץ ז"ל, וכן אמר הגה"צ משאמלוי ז"ל כששמע את דרשתו של רבינו בהיותו בעיר שאמלוי, וכן הגה"צ רבי שאול בראך ז"ל אבדק"ק קאשוי אמר

הילולא די צדיקים

כ"ק מרן רביה"ק בע"ל דברי יואל זי"ע
כ"ו אב תשל"ט

לבנו שרבינו דורש כמו הערבי נחל. ופ"א כאשר דרש רבינו בעיר דעברעצין, התבטא אח"כ לפניו האב"ד הגה"צ רבי שלמה שטראססער ז"ל, שרבינו דורש כמשה מפי הגבורה. וכן הגה"צ רבי יונתן שטייף ז"ל כששמע פעם דברי אלקים חיים מרבינו, אמר: תורת אמת תורת אמת. וככה העידו עליו הרבה גדולים, צדיקים ותלמידי חכמים אשר עמדו צפופים שעות ע"ג שעות לשמוע בקול דא"ח היוצאים מפה טהור וקדוש.

להשריש אמונה בבני ישראל

במיוחד הרבה לבאר בדברי תורתו הקדושים עניני הגאולה העתידה, בכל פרשיות התורה היה דרכו בקודש לבאר בהן את עבודת ההכנה לגאולה העתידה, ואיך שהיו כל מעשי האבות ומרע"ה הכנה לתיקון השלם, ודיבר בגעגועים נפלאים מעניני ביאת המשיח והתגלות מלכות שמים, ובנין ביהמ"ק. עד שהיה משריש בזה אמונה שלימה ותמה בביאת המשיח בלב כל השומעים, ואע"פ שיתמהמה עכ"ז נחכה לו בכל יום שיבוא.

בתוך הדרושים היה מרבה גם לדבר ממדריגת האבות הקדושים ומשה רעיא מהימנא ודור המדבר ונביאי השי"ת, ועד כמה אנו רחוקים להשיג אפס קצהו מקדושתם, ואף בדברים הנראים כאילו פגמו איזה דבר, לא היה זה בפשטות כפי שנראה לעינינו, רק בכל אלה היו ענינים גבוהים למעלה מהשגתינו.

ובדברי קדשו כמסמרות נטועים היה מחזק ידים רפות להתחזק באמונת אומן לידע שיש מנהיג לבירה, וגם בתוך הסתר פנים השגחתו פרוסה עלינו בכל עת ורגע ואף בתוך כווד הגסיונות עלינו לדבק עצמינו לה' ולתורתו, ולילך בעקבות אבותינו ורבותינו מדורות הקודמים, בדרך ישראל סבא בלי שום שינוי.

ואכן דברים היוצאים מן הלב היו נכנסים אל הלב, וע"י דבוריו ה'ק' נתעוררו אלפים לילך בדרכי ה' להאמין באמונת אומן בה' ובתורתו ובביאת המשיח אמונה שלימה בלי סיג ופגם, ושלא להמשך אחר דעות כוזבות ושיטות פסולות, ונתגדלו דורות ישרים זרע ברך ה' המתנהגים בדרך ישראל סבא בכל דרכיהם.

מקנא קנאת ה'

בתוך דברי הדרוש והאגדה שילב רבינו דברי מוסר והתעוררות בענינים הצריכים תיקון ללכת ולהתנהג עפ"י דרך ישראל סבא בדרך המקובל מאבותינו ורבותינו הקדושים בדורות הקודמים ז"ע. ישב ודרש כמשה מפי הגבורה, והוכיח את ישראל שבטט פיו בתוכחה גלויה ובאהבה מוסתרת, ובתוך דברי תורתו היה מרבה להתריע ולזעוק נגד כת הציונות וממשלתם הטמאה המנצצת את ה' ודוחקים

את הקץ. ובכל פרשה ופרשה שבתורה מצא ראיות בענין האיסור החמור של דחיקה הקץ והעברה על השבועות שנשבוענו להיות בגולה עד ביאת המשיח. ואמר פ"א: בכל מקום שבתורה שאני פונה, אני רואה שם ראיות לדרך האמיתי, היפך דעת המתחברים להציונים בממשלתם, ושמהים עמהם בנצחונותיהם, ופ"א אמר רבינו לאחד מאנ"ש שבכל פעם שמעיין באיזה ספר שיהיה, הוא מוצא תמיד מענין זה של הסכנה המרחפת בלקיחת מלוכה טרם ביאת הגואל.

והגה"צ רבי פנחס עפשטיין זצ"ל ראב"ד דעיה"ק ירושלים אמר פעם להגה"ח רבי חנני' יו"ט ליפא שווארץ ז"ל, שגם הוא יודע כל המקורות המובאים בספה"ק ויואל משה, אך לשלב כל הדברים האלו בתוך דברים העומדים על הפרק, זה יכול רק הגה"ק מסאטמאר.

ובעת דברו מענינים אלו שאג מנהמת לבו הקרוע ומורתח על אשר מרבית העם מבית ישראל ואף הכשרים נתפסו לרעיון זה ונתחברו לממשלת זדון, ופלגי מים ירדו עיניו על שבר בת עמו, ועל סמיות העינים הנוראה, ועל אריכות הגלות ועיכוב גאולתן של ישראל ע"י מפלצת מנאצת זו אשר הרימה יד על ה' ועל משיחו, ובמר נפש התאנח על ירידת ושפלות הדור אשר הצדיקים הקודמים הלכו למנוחות ואותנו עזבו לאנחות. ואירע לפעמים בעת דרשו בס"ג מענינים אלו, שהיו הדברים נוגעים אל לבו כ"כ, עד שנחלש באמצע אמירת הד"ת באין אונים, והיה מקצר ועולה ולא גמר את הדרוש, כי נפשו יצאה בדברו, ונגע ללבו עד דכדוכה של נפש, וכמה פעמים הוצרך אח"כ לנוח מיגיעתו.

גם בשבתות השובב"ם אשר בשבועות הללו עורר רבינו בבכיות עצומות על תיקון ההטא הידוע, היה דרכו של רבינו ז"ע לעורר נגד נגע הציונות בקול חוצב להבות אש, באמרו ששני ענינים אלו, הטומאה הציונית ופגם היסוד, מעכבים את הגאולה, וע"ז נאמר ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ודרשו רז"ל אחרי לבבכם זו מינות, ואחרי עיניכם זו עריות.

סוד ה' ליראי

הנה בספר נחלת יעקב להרה"ג ר' יעקב חיים אמסל ז"ל מספר סיפור כדלהלן, היתה זה בשנת תשי"ג-ג' ליל שב"ק פרשת בא והיתה אז קור ושלג גדול בעיר ניו יארק, ובשולחן הטהור של רבינו ז"ע היו אז רק כמה אנשים ספורים מחמת הקור הגדול ששררה אז, אני - מספר ר' יעקב חיים ז"ל - היתה לי הזכ"ל להסתופף בצלו הקודש בעת שולחן הטהור, בשב"ק ההוא זכיתי לישיב במקום סמוך ממש ליד רבינו (אף שבכל שב"ק לא היתה לי מקום כ"כ סמוך לרבינו, אך מחמת שהיתה אז ציבור קטן מאוד ישבתי אז בסמוך ליד רבינו), בעת אמירת התורה התחיל רבינו קושיית הוזה"ק הידוע למה כתיב בא אל פרעה ולא כתיב לך אל פרעה, ומתרחץ הוזה"ק שהשי"ת הכניס את משה רבינו בהיכל בנימי היכל לפניו מהיכל עי"ש באריכות, באמצע התורה נמנם רבינו ז"ע כידוע היתה דרכו בקודש להתנמנם באמצע עריכת השולחן ובפרט בעת אמירת התורה, וידוע בפי תלמידי וחסידיו רבינו שהנמנמו הזה לא היתה פשוטה אך רבינו היה אז שקוע במחשבותיו הטהורות וריחף אז (המשך בעמוד ד)

בַּחֲפֻצָּהּ (ישעיה נא ב) הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה
תחוללכם כי אחד קראתיו ואברהם ואברהם, כי נחם ה' ציון נחם
כל חברותיו וישם מדברה כעדן ועברתה כגן ה' ששן ושמה
למשה בן תודה הקול זמרה, יש להבין המשך וקישור הפסוקים.
וגרמה בוקרם מן דריאת במדרשו (שמיני פמ"ה ט"ו) שהראה
הקב"ה למשה את כל האצרות של מתן שכר שהן מתוקנין
לצדיקים, והוא אומר האוצר הזה של מי הוא, והוא אומר של
עושי מצות, והאוצר הזה של מי הוא של מגדלי יומאים וכו'
ואח"כ ראה אוצר גדול אמר האוצר הזה של מי הוא, אמר לו מי
שיש לו אני נתן לו משכרו, ומי שאין לו אני עושה לו חנם ונתן
לו מזה, שנאמר (שמות לג ט) ותנתי את אשר אחון ותנתי את
אשר אחון למי שאני מבקש לחון, וכן ורתמתי את אשר ארחם.
וכן דרשו חז"ל (ברכות ד) ותנתי את אשר אחון, אע"פ שאינו
הגון, ורתמתי את אשר ארחם, אע"פ שאינו כדאי, והקשה היפה
תואר דלפי זה לקתה מרת הדין, דמי שיש לו אינו מקבל אלא
מאוצר שלו, ומי שאין לו משלו כלום ולא עשה מצות ומעש"ט
יפק יותר ממי שבא בשכרו.

וביאר מן דר"ז זללה"ה בדברי יואל (הרי"ד תב"ט) עפמ"ש
א"ו זללה"ה בייטב לב (פ תולדות) על הגמרא (יבמות טז) מפני מה
היו אבותינו עקורים, מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של
צדיקים, ולכאורה קשה מדוע לא יקיים בהם והיה טרם יקראו
ואני אענה, אכן איתא בזה"ק (תולדות דף קל"ב) שדרשן שנין אשתיה
יצחק עם אחתיה לכל מאן אוליתא עד צילי צלותיה, בגין דיתרבי
ויתוק רבא קודשא לכל עזא דאצטיתון בצלותהון דצדיקאי.
והענין כמו שכתבו המפרשים (אוהל יעקב פ"ד) על הפסוק (ישעיה יב
א) ושבתם מים בששון ממעייני הישועה, משל למלך שהיה צמא
למים במדבר שמים, ורצו עבדיו להביא לו מים מרחוק, אמר להם
הן לי יש סיפק בידי להביא מים משלך שיש לי כמה עבדים
ורובני סוסים, אבל אדם אחד שירך בדרך הזה ויצמא למים
יסתכן, על כן צוה שיכירו לו מעיין באר מים חיים, כדי שיהיו מים
מצויים לכל עובר, וכמו כן ישועת צדיקים הוא כמו מעיין הנובע
ישועה מיד ולדורות, ולכן הקב"ה מתאוה לתפלתן, כדי שיש יד
תפלתן יפתח היצור המעייני לכל מי שצריך לאורו דבר, עכ"ל.
והנה רש"י כתב ותנתי את אשר אחון, אותן פעמים שארצה
לחון, ורתמתי, עת שאחפץ לרחם, עד כאן לא הבטיחו אלא
עתים אענה עתים לא אענה, ומבואר מזה דאע"פ שישנו אוצר
גדול של מתנת חנם, מכל מקום צריכים להו שעת רחמים ועת
רצון אשר בו יעלה רצון מלפניו יתבאר להשפיע מאוצר הגדול
הזה, ולאו כל הזמנים שוק, אמנם הצדיקים על ידי מעשיהם
הטובים פתחו לנו שער לדורות שבעת הצורך ישפיע לנו הש"ת
מאוצר מתנת חנם, ולפי זה לא קשה וקשתה היפה תואר, דבאמת
לא לקתה מדח"ז, דארברה הצדיקים וזכית תחלה לקבל מאוצר
הגדול של מתנת חנם, ולא עוד אלא שכל מה שאנו זוכים להשיג
אינו אלא על ידי מעשיהם הטובים וכח הקדושה שלהם.

ובמשיך שם לפרש בזה הכתוב ואתחון אל ה' בעת ההוא
לאמר, ופירש"י אע"פ שיש לצדיקים תלכות במעשיהם הטובים
אינם מבקשים אלא מתנת חנם, והקשה המפרשים אם יש בידם
מצות ומעש"ט אם כן למה להם לבקש מתנת חנם, אך ביאר
הענין כי כבר העידה הנבואה שבדורות האחרונים לא יהיה
לישראל מעש"ט שהיו ראויים להגאל בזכותם, כמ"ש (ישעיה נט
ו) וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע, ודרשו חז"ל (סנהדרין
נח) מזה שיתכן שיהיה הגאולה בדרך שכולו חיוב, והבטיחו חז"ל
הקב"ה שאף על פי כן יגאל אותנו וכתיב (שם כ"א) למעני למעני
אעשה, אולם כיון שאין אנתנו ראויים להגאל, וזקוקים אנו לאוצר
הגדול של מתנת חנם, ולזה הצדיקים בדורות הראשונים ראו מה
שעתיד להיות בדורות הבאים שלא יהיה זכותם להגאל, ויהיה
צורך לשער רחמים לזכות לקבל מאוצר מתנת חנם, על כן
לטובתנו ולמענינו היו מתאמצים לבקש מתנת חנם מאוצר
הגדול, ובהו פתחו לנו שער לדורות בעת שנהיה זקוקים לאוצר
הגדול, ומעמיני הישועה השמשית הם נשאב גם אנתנו, והו
שאמר ואתחון אל ה', וכפירש"י דאע"פ שהיה בידו תלכות
במעשיו והתנבא היה משה רבינו מבקש מתנת חנם, ולכאורה
לא היה צורך היה מבקש מתנת חנם, לזה אמר לאמר לדורות, שכל
זה היה לצורך דורות הבאים שהיו זקוקים לאוצר הגדול של מתנת
חנם, ופתח משה רבינו את השערים שיוכלו כל הדורות להתפלל
ויקובל מפניהם להנותן להם מאוצר הגדול, עכ"ל.

ובדרך זה יל"פ מה דריאת במדרשו (נחמ"ב) אמר רשב"ג
לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וזכים הכיפורים
שבהן בנות ירושלים יוצאות וכי וחולות כבדמים, ומה היו
אומרות, בחור ש נא ענין וראה מה אתה בורר לך, אל תתן
ענין בנות חן ענין כהמשפחה. והנה אגדת חז"ל טמיר ועלם
בהם סודות רומזים רבים, ויש לפרש בדרך רומזי הדנה יום נעלם
עשר באב הוא החתלת ימים הנוראים, ומיום זה ואילך כל מי

דברות קודש

מכ"ה מרן אדמו"ר שליט"א

ס"ג פרשת עקב שנת תשס"ט לפ"ק

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שיראת ה' נוגעת ללבבו מרבה בתפלה ותחנונים לפני הקב"ה
לקראת הימים הקדושים הממששים ובאים, כי צריכים אנו
לכח זכות גדול בימים הנוראים שתפלותנו ומצות היום שאנו
מקיימים יעשו פיר לטובה, שנוכה לערוב השטן ולסתום פי
המקטרגים בעת שנעמוד לפני דין ומשפט, ומה גם לעורר רחמי
שמים על בני ישראל שנוכה לשנה טובה ומתוקה, אמנם מי
יאמר זכיתי לבי טהרתי מעשי שיכול לבא אל הקב"ה לבקש
רחמים על נפשו ועל נפשות כל בית ישראל, לב יודע מרת נפשו
איך עבר לעינו כל השנה, ולא בכדי אנו מתפללים חנונו וענוני כי
אין בנו מעשים. אמנם זאת נמתנתנו שיתן הקב"ה אותנו מאוצר
מתנת חנם, אע"פ שאינו הגון ואינו כדאי, וכמ"ש שם מן דר"ז
זללה"ה בדברי יואל הכתוב (תהלים כ"א) וסלחת לעוני כי רב הוא,
כי אנו מבקשים על סליחה ומחילה, ואע"פ שאין בידנו מצות
ומעש"ט, בקשתנו חסדלה לעונינו מאוצר מתנת חנם, כי ר"ב
הוא, ואוצר מתנת חנם הוא בר גדול מכל האצרות כמבואר
בתנחומא (פ"א ט"א), ובהו נשים בטחונינו, ע"ש.

וזה רמזו חכמינו ז"ל בדבריהם, שכיום חמשה עשר באב
יצאו בנות ירושלים, ואמר במדרשו (שמיני פ"א ט"ו) אל תתי קרא
בנות ירושלים אלא בנות ירושלים אלו סנהדרין גדולה, כי המה
יצאו לחזק את בני ישראל בתתקרבם וכו' הימים הקדושים שלא
יפול רוחם בקרבם, ואדרבה ירבו ויתאמצו בתפלה ותחנונים,
ומה היו אומרות, בחור, רמז לעם הנבחר, תן ענין במשפחה,
הרמז בזה על פי מה שפ"י א"ו זללה"ה בקדושת יו"ט (לראש השנה
א"ט ט) מה שאמר חז"ל (ב"ר פ"א ט"ו) הרבה עקרונות נפקדו עמה,
הכוונה בשבועה שפקדה שרה אמנו הרבה עקרונות נפקדו עמה,
ר"ל עקרונות שבדורות אחרים אשר יצטרכו להפקד המה נפקדו
על ידי פקידת שרה אמנו, ר"ל על ידי תפלתה, כי כל עיקר
שהיתה עקרה היה רק למען שתפעול בתפלתה לאחרים, עכ"ל.
זה אמרו תן ענין בקדושתה, על הרבה עקרונות שנקדו במשך
הדורות וכן לבנות משפחה נאה מרת התפלות של אברהם
אבינו ושרה אמינו שהיו מתפללים להפקד דבר ישועה ורחמים,
ובתפלתם פתחו וציונו לדורות הבאים לכל מי שיעטור לברכת
הבנים, וכאשר יתבוננו בזה יראו כח התפלות של הצדיקים
הקדושים שלא היה רק לשנתם, אלא בכל לפותיהם פתחו
ציונו להשפיע לדורות הבאים, ומה יתחזקו בני ישראל בימים
הקדושים שאע"פ שאינם הגון ואינם כדאי מצד עצמם
שתפלותיהם יעשו פיר לטובה, עם כל זה יוכלו למחילה סליחה
וכפרה ולכל מלי דימט מאוצר מתנת חנם של הקב"ה.

ועל דרך זה אנו מתפללים (בפנינו ליום א' וסליחה) ויצר אתה
לכל יציר נוצר, כוננת מאה תרף לחלצני ממצר, לחוננת חנם
מאוצר המנוצר, והרמז בזה כי כבר אז בימי משה רבינו כונן לנו
הקב"ה תרופה לחלצני ממצר, שגם בדרא בתראה הדין יחונן
אותנו במתנת חנם מאוצר הגדול, והרי בחנם כל אחד ראי
לישועה, ואין שיעור לרחמתו של הקב"ה. ולזה אנו מתפללים
שם מרום אם עצמו פשעי קהלך, נא שגבם מאוצר המוכן
בכולך, שישגב ה' אותנו מאוצר הגדול של מתנת חנם, כי ידענו
את מצבינו שאין אנו ראויים בזכות עצמינו, ועל כן עריך לחון
חנם באים אליך, ולמתנת חנם כל אחד ראי וכדאי, לא נפקד
ממנו איש, ועל ידי זה כולנו יכולים להנות מציונו להשפיע
שפתח משה רבינו שיתון הקב"ה"ה בני ישראל במתנת חנם
בזמן שאין להם זכותים מצד עצמם.

ובבחינה זו אף אנו נימא לענין ציון וירושלים, וכמו
שנתבאר לעיל שבדורות האחרונים לא יהיה לישראל מעש"ט
שהיו ראויים להגאל בזכותם, כמ"ש (ישעיה נט ט) וירא כי אין
איש וישתומם כי אין מפגיע, ודרשו חז"ל (סנהדרין נח) מזה שיתכן
שהיה הגאולה בדרך שכולו חיוב, ולפי זה יעלה על לב בני
ישראל לחשוב חלילה מחשבתי יאוש, איך נהיה אנתנו מן הזוכים
לרואת בגאולה העתידה, הלא זה לנו קרוב אלפיים שנה מעת
שגלגנו מארצנו, והובהו צדיקים אמתיים התפללו על גלות
השכינה והורידו כנחל דמעה שיכנו להישועה שלימה, ואם המה

לא זכו לזה איך נזכה אכן בדרך של כוח. אמנם לפי האמור הרי
באמת אף שלא זכו המה בחייהם לראות הישועה האמיתית, מכל
מקום נשאר כח תפלתם לדורות, ובעת שתעלה הרצון מאת
הבורא ית"ש ונוכה לגאולה שלימה, לא יהיה זה מכח זכות
עצמינו, אלא בכח תפלתם הזוכה של הצדיקים הקודמים.

ויש לפרש בזה הכתוב בפ' תולדות, וירח את ריח בגדיו
ויברכוהו ויאמר ראה ריח בני כריח שהיה אשר ברכו ה', וחז"ל
דרשו (ב"ר פ"א ט"ו) מלמד שהראה לו הקב"ה ביהמ"ק בניו חרב
ובגדי. ביאר הענין בהקדם עוד מ"ש בייטב לב (פ בשלה) על
הגמרא (חילק"ט) ר' אבי רמי, כתיב (בראשית א"ב) ותוצא הארץ
דשא, בתלת בשבטא, וכתיב (שם ב"ה) וכל שיח השדה טרם יהיה
בארץ, במעלי שבטא, מלמד שיצאו דשאים ועמדו על פתח
רצמנו, עד שבא אדה"ר ובקש עליהם רחמים וירדו גשמים
וקצמו, ללמדך שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים, וכי נתמן
בר פפא הוי ליה החייא גינתא ודע ביה ולא צמח, בעא רחמי אתא
מיטרא וצמח, אמר היינו דרב אסי שהקב"ה מתאוה לתפלתן של
צדיקים. והמזה שרוב נתמן יאמר על עצמו שהוא צדיק. אמנם
לפי מה שנתבאר אמר כן בר נתמן מכח ענוה, שלא נשכח בזכותו
ובתפלתו, כי אם על ידי תפלתו של אדם הראשון כשבר התפלל
על הגשמים, והיינו דרב אסי שהקב"ה מתאוה לתפלתן של
צדיקים כדי שבתפלתם יושעו דורות הבאים, עכ"ל. ומעתה
יתכן לומר כי יצחק אבינו כבר צפה וראה אז ברוח קדשו איך
שיהיה נראה דורינו השפל דור של יצחקא דמשיחא, וכמו
שדרשו חז"ל (תולדות ג"א) וירח את ריח בגדיו, א"ת בנדיד אלא
בגודיו, כי ראה דלות שפלותינו כי מעשים אין בנו, ואם כן באיזה
כח יוכל להישועה האמיתית, ואיך יתקבלו התפלות שיתפללו על
הגאולה שלימה, ולזה המליץ יצחק אבינו ואמר ראה ריח בני
כריח שד"ה אשר ברכו ה', רומז לתפלת אדה"ר על כל שיח
השדה טרם יצמח מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים,
והכי נמי רמז בזה יצחק אבינו שבדרא בתראה הדין אע"פ שלא
יהיו ראויים מצד עצמם לזכות לנחמת ציון וירושלים, מכל מקום
בכח התפלות של הצדיקים הקודמים אשר שפכו לבם כמים
עבור הגאולה שלימה, ובפרט בימים הנוראים הגרועים שלעומת
שנוכה לישועה האמיתית, בכח תפלתם ה'ק' שהוא חי וקיים נזכה
אנתנו למתנת חנם, ובאיזה מצב שאנו נמצאים נזכה לישועה.

ויל"פ בזה הרמז שכתב בבני יששכר (תפוח אב מאמר ה אות א)
על הכתוב (ישעיה נ"א) נתמו נתמו עמי יאמר אלהיכם, נתמו
נתמו בגימטריא יצחק"ק. ולפי דרכינו רמז על הכריות שברך
יצחק אבינו את בני ישראל שגם בדרך האחרון שלא יהיו ראויים
מצד עצמם להגאולה, יוכלו להישוע בזכות תפלות הצדיקים
הקדושים, וככה זה נזכה אנתנו לנחמת ציון וירושלים.

ובזה יתבאר הכתוב הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה
תחוללכם, שיבטנו רבינו בתולדות ימי חייתם של אברהם
ושרה שהיו זקוקים להתפלל אל הקב"ה להפקד בברכת הבנים,
טעם שהקב"ה מתאוה לתפלת הצדיקים למען יפתח בתפלתם
ציונו לדורות הבאים, כי תפלת הצדיקים מועלת מיד ולדורות,
ועל כן מנח זה כי נחם ה' ציון נחם כל חברותיה, וגם אנתנו
בדורינו השפל נהיה ראויים להישוע בגאולה העתידה, ויש
מדברה כעדן ועברתה כגן ה', רמז על האי גינתא שזרע רב נתמן
בר פפא דאחר שהתפלל אתא מיטרא ותלה שאין זה בזכות עצמו
אלא בכח תפלתו של אדה"ר שהתפלל על הדשאים, וכמו כן
נזכה לגאולה העתידה רק בכח התפלות של הצדיקים הקדושים
שהם קאים וקיימים עד היום הזה, כי מאמינים אנתנו באמתה
שלימה שכל הדמעות וכל התפלות שהתפללו הצדיקים
הקדושים הקדושים עבור הגאולה לא היו לריק, ורק בכח זכות
תפלתם נזכה לראות בתחמת ציון וירושלים.

והנה נכנסים אנתנו לימי הדחמים והרצון, וידוע כי אצל
הצדיקים הקדושים מחמשה עשר באב ואילך היה נראה ניכר
רגש וקדושה ואורי של ימים נוראים בכל צער ושעל, כל דיבור
וכל תנועה היה ביארה ופחד מאימת יום הדין הממשש ובא,
וכל עבודתם בימים הללו היה להרבות בתפלה ותחנונים, ועוד
לבית בני ישראל לשהבת, וכפי שמאי היו מפשחים זכותים
ומליצי ישר עבור בני ישראל, והורידו כנחל דמעה שיהיה סוף
וקץ לכל צרותינו תחלה וראש לפריון נפשנו שנוכה לגאולה
שלימה, ומה נעני אנו בעינינו אשר בכוה"ר רחוקים אנתנו מאת
ממדיגנתם, ואנו אין לנו לצפות אלא שנוכה למתנת חנם מאת
הקב"ה בזכות תפלת הצדיקים הקדושים. והש"ת יצונו שנהיה
גם אנתנו מאותן הזוכים למתנת חנם של הקב"ה, ותנתי את
אשר אחון ורתמתי את אשר ארחם אע"פ שאינו הגון ואינו ראוי,
ונזכה לכל מיני ישועות, והתפלות יתקבלו ברחמים וברצון,
ונזכה לפעול בשבועות הבאים לנו וילבינו ולכל ישראל שפע
ברכה והצלחה שיהיה שנת גאולה וישועה, ונזכה להתרוממות
קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו כב"א.

צמצוני הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועד לחכמים" ע"י מבצר הכוללים קרית ואל והינו למראה עיניו של הגה"צ דומ"ץ קרית ואל שליט"א
להערות והארות: 845 662 4936 או ע"י הפעקס: 845 781 7213

דיני צידה ששייכים אצל פליגין וכיוצא בהם

(א) אסור לצוד בעלי חיים, והוא אחד מהלכות מלאכות, והאיסור תורה הוא רק במיני בעלי חיים שיש במינם ניצוד, והיינו שדרוך של בני אדם לצוד בעלי חיים כאלו כחיות בהמות ועופות שדרך בני"א לאכול בשרם או לשאר צרכים, אבל אינועקטין [מאסקטא"ס או פליגין או אינועקטין] שאין דרך בני"א לצוד, אינו איסור דאורייתא, אבל הוא אסור מדרבנן.
(ב) אע"פ שצד האינועקטין בלא כוונה, ואין לו צורך בצידתו, אפ"ה אסור לצודו.
(ג) זה שאסרו חז"ל לצוד אינועקטין הוא רק כשממנעין למקום צד כזה שאם ממנעין שם ידו בתוך אותו מקום יוכל לתופס במרוצה אחת, אבל אם אינו יכול לתופס במרוצה אחת מפני שנשמעין ממנו וצריך לרוץ אחריהם שנית, יכולין להקל אם אינו מכוין לצודם.
(ד) ועל כן אם נכנס פליג לתוך פרידושה או קעבינעט, מותר לסגור הדלת אם אינו מכוין לצודם, כיון שאף אם הי' מבפנים לא הי' יכול לתופס בשחייה אחת.
(ה) וכן אם רואה שיש פליג על הסקריין, ואם יסגור החלון הי' הפליג ניצוד בן הסקריין, והוא חלון גדול באופן שלא יוכל לתפוס הפליג במרוצה אחת מותר לו לסגור החלון אם אינו מכוין לצוד, מפני שאינו יכול לתפוס הפליג בשחייה אחת.
(ו) אבל אסור להניח גלעול [או שאר דבר קטן] על בני"א או פליג, לא מיבעיא אם מכוין לצודו שאז אסור בכל גוונא, אלא אפילו כשאין מכוין כלל לצודו אסור מכוין שבכה"ג אם הי' בתוכו הי' יכול לתפוס בשחייה אחת.
(ז) היתר זה [שאם אינו יכול לתפוס בשחייה אחת מותר לצודם] הוא דוקא כשאינו מכוין לצודו, אבל אם מכוין לצוד, כגון שיש פליג שמפרע לו, והפליג נכנס לתוך קעבינעט, אסור לסגור קעבינעט, כדי שהפליג לא יפריע לו, דאע"פ שאינו אסור מן התורה מ"מ איסור דרבנן יש בשמנון לצודה.
(ח) דינים אלו שייכים גם במיטת קאסטן שיש בתוכו זבובים, ורוצה לסגור הדעקל, אם המציאות הוא שאם היה מניח ידו שם אחר סגירת הדעקל היה אפשר לתפוס זבובים [ואפילו זבוב אחד] בשחייה ראשונה, [מגון שהכלי מלא איטפה או שהוא כלי קטן מאד] אסור לו לסגור הדעקל אע"פ שאינו מכוין לצודם.
(ט) ויש עצה אם רוצה לסגור הדעקל, שלא יסגרו לגמרי, אלא יניחנו פתוח משוה [ע"י שמניח איהו דבר בין הדעקל והמיטת קאסטן] כשיוער שיהי' להזבובים יכולת לפרוח לחוץ, ובכה"ג מותר לסגור כשאינו מכוין לצודם [ואף שהזבובים אין מרגישים בפתח הקטן הזה, אפ"ה מותר].
(י) ואם רוצה בדוקא לסגור הדעקל "לגמרי", או קודם שיסגרו יפריחו בידיו הזבובים כדי שיצאו לחוץ ויהיה שלא יגע הזבובים בידיו בשעת שמפריחים דהוי מוקצה, ואז מותר לו לסגור לגמרי וא"צ לבדוק אם יצאו כל הזבובים, שאף אם אפשר שנשארו איהו זבובים מותר לסגור כיון שאפשר שיצאו כל הזבובים, וגם אינו מכוין לצודם.
(יא) מה שתבאר שיש איסור צידה מדרבנן באינועקטן שאין דרך העולם לצודו, הוא דוקא כשלא היו ניצודין מעולם, אבל אם הי' ניצודין פעם אחת, כגון זבוב שהי' מניח בין החלון והסקריין מוקדם השבת, ובשבת פתוח מוקצה מהחלון, מותר לו להזרו ולסגור החלון אע"פ שמנון לצודו.

הילולא דצדיקיא (המשך מעמוד ב)

בעולמות עליונים ומביא בסוד ה' ליראיו, והיה לפעמים שרבינו דיבר לעצמו בחשאי בדברים נשגבים שלא היו יכולים לשמוע. באותו שב"ק בעת שזכיתי לישב סמוך ונראה ממשי ליד רבינו נמנע רבינו באמצע אמירת התורה כרבע שעה, והתחיל אז לומר בחשאי, אך מפני שישבתי סמוך לרבינו ממש, וראשו של רבינו נפלה כמעט על כתפתי זכיתי אז לשמוע קצת ממה שמלמל רבינו לעצמו. ואמר אז בחינה עמוקה בדברי קבלה, שהמכות באו מתתא לעילא ולהכי כתיב "בא" שהאות "ב" הוא לפני האות "א" בחינה הפוכה מתתא לעילא, (עיי"ש בספר נחלת יעקב כל הבחינה ע"פ" קבלה). כשגמר רבינו למלמל לעצמו את הבחינה לפי קבלה הקיץ משנתו והתחיל תיכף ומיד להמשיך באמירת התורה בדרך דרוש ואגדה כדרכו בקודש, וזכיתי אז לראות עין בעין שהמנמום של רבינו לא נמנע פשוט הוא אלא כל הליכותיו בקודש היתה למעלה מהשגתו ואין אתנו יודע עד מה.

זאת חוקת התורה

כאשר דר רבינו ז"ע עדיין בעיר סאטמאר בהיותו אברך צעיר לימים, בא הרה"ק רבי אברהם שלום מסטראפקוב זצ"ל לעיר סאטמאר על שבת קודש, והגה"ק הנ"ל רצה להתפלל דווקא בבית מדרשו של רבינו, באומרו שרוצה להיות אצל בן הרב מסיגעט, ואנ"ש אמרו לו שלתועלת הענין אשר בא לשבות בסאטמאר מוטב יותר שיתפלל בביהמ"ד הגדול שבעיר ולא אבה לשמוע להם, עד שטיכסו עצה לבקש את רבינו שיעתיר וידבר על לבו שיתפלל בביהמ"ד הגדול, לתועלת בואו לעיר סאטמאר, ורבינו נענה למבוקשם והסביר לו שלתועלת ענינו נכון שיתפלל בביהמ"ד הגדול עד שהסכים הרה"ק לדבריו, אך התנה שאת שולחנותיו יערוך דווקא בביהמ"ד של רבינו, וכן היה, ובליל שב"ק נאספו שמה קהל עצום שבאו לקאת האורח הגדול הרה"ק מסטראפקוב, ובשעת עריכת השולחן כשראה רבינו שהרה"ק כבר רוצה לברך ברכהמ"ז, הציע לו רבינו שיאמר דברי תורה, ולא רצה, ואמר שאביו הרה"ק משינאוואו ז"ע לא אמר תורה רק אם גילו לו מן השמים, וצויה לברך ברכהמ"ז, ושוב בסעודה שניה ג"כ הציע רבינו להרה"ק שהטראפקוב שיאמר ד"ט ולא רצה, ובסעודת רעוא רעוויין בקשו רבינו עור"ש שיאמר ד"ט, והתרגו הרה"ק מסטראפקוב אמרו: זאת חוקת התורה אשר צוה ה', אם יש ציווי ה' לאמר, יאמרו תורה, ואם לאו אל יאמרו, ענה רבינו: לענ"ד יש לפרש באופן אחר, אשר צוה ה', אם יגרום ע"י אמירת הד"ט לעורר לשמור ציווי ה', לאמר, צריכים לומר ד"ט, וכאשר שמע זאת הרה"ק מסטראפקוב נענה ואמר לרבינו, א"כ תאמרו אתם תורה, אבל רבינו היה כמחריש ולא רצה לומר מפני כבודו של האורח הגדול, אבל הרה"ק כפל ושנה להעתיר ברבינו שיאמר תורה עד שאמר בקול פקודה שהוא מצוה את רבינו לומר תורה, התחיל רבינו לומר ד"ט כדרכו בקודש וממש הפליא כל השומעים בנועם אמריו, ומני אז התחילו לבוא אליו מידי שבת בשבתו חסידים ואנשי מעשה ליהנות ולהתענג מזיו אמריו הקדושים.

מילין לצד עילאה ימלל

רבינו ז"ע היה מרבה להמליץ יושר על בני ישראל בתוך דברי תורתו, ובפרט בשבתות השובבים, לברר ע"פ הלכה שמועיל תשובה גם על חטא הידוע, ותמיד היה מבקש תירוצים שונים ליישב מ"ש בזה"ק פ' ויחי שאין מועיל תשובה על חטא זה, והיה ניכר ונראה אשר מילין לצד עילאה ימלל להמליץ טוב בעד בני"א הנשברים ונדכאים בתוך הגלות המר בהסתור פנים.

וכן בכל דברי התוכחה היה מערב מליצות ישירות כלפי מעלה, וכידוע שכן היה דרכם של צדיקי אמת שאמרו דברי תוכחות קשים לבני ישראל, ובתוך דבריהם היו דורשים כלפי שמיא לימוד זכות על ישראל.

רבינו ז"ע העיד על עצמו פעם ביום הפורים באמצע אמירת הד"ת כשהיה מבושם קצת, וניגש לפניו בחור אחד כשמקטרותו בפיו ועישן לפניו, אמר לו רבינו: עד מתי עשנת בתפילת עמך, התורה שאנו אומרים הן תפילות על בני ישראל, עד מתי אתה מעשך בתוך תפילתי. ופ"א בעיר אורשווא אמר רבינו ביום הפורים הרה"ק הקהל: וייסטו דען נישט אז ווען איך זאג תורה בין איך מתפלל אויף אידן.

וביום הפורים שנת תשי"ט כטוב לב המלך ביין והיה מבושם מאוד, אמר אז רבינו בת"ד על איזה בחינה שאמר באותו שבת בס"ג, וז"ל: דעם שבת ביי שלש סעודות, האב איך עפעס געזאגט, ענץ זאלטן נישט מיינען אז ס'איז עפעס אזא פשוט געזאגען, ס'איז א גרויסע בחינה... והוא לפלא וד"ל.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן